

HEMSKHETER I BULLAREN

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA
MELLAN ÅREN 1850 OCH 1900

Källmaterial

4

BORGENSTJERNEDRÅPET VID SUNDSHULT

BEGÅNGET: 24 APRIL 1857

GÄRNINGSMAN: HANS PERSSON I SNÖFVERÖD

Utdrag ur domboken från Bullarens Häradsrätt. Innehåller alla ingående handlingar i aktuella mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget ARKIV DIGITAL, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på ARKIV DIGITALS hemsida.

Dessa rättegångar finns även beskrivna i boken "Hemskheter i Bullaren" som gavs ut 2014 av Bullarens Hembygds-förening. Boken finns till försäljning vid föreningens museum.

Trevlig läsning

Jan Nilsson, författare

(v278501.b30.s1)

**Dombok
för
Tanums och Bullarens Winterting
1857**

Vid denna Dombok äro fogade Protokollen öfver Urtima Ting den 17 Januari;

....

förrättades Lagtima Winter Tingsstället med Tanums och Bullarens

Härader å wanliga Tingsstället Hede, af
undertecknad Cancellist i Kongl. Majts. Justitie
Revisions Expedition, vice häradshövding
och t.f. Domhafvande; dervid bitredd af
följande Tingslagets Nämndemän:

Inom Tanums härad
Häradsdomare Hans Hansson i Hallind
Gustaf Olsson i Ljungby
Olof Andersson i Sifverbo
Sven Gudesson i Stora Ryk
Pål Olsson i Östra Ejde
Hannibal Waldemar Lind i Långåker
Alexander Larsson i Sör Ek

Inom Bullarens Härad
Häradsdomaren Hans Nilsson i Skackestad
Hans Persson i Söggård
Anders Andersson d.y. i Sör Nafverstad
Anders Olsson i Koxeröd
Anders Jönsson i Fredsland
Anders Jonsson i Swenungeröd
Anders Christensson i Esplunden
Axel Olsson i Östra Elgeland
Per Nilsson Lindgren i Westeröd

Efter Gudstjenst, som i Tanums församlings kyrka förrättades af Pastoren C L L Larsson samt bevistades af Domhafvanden och Nämnden, sammanträdde Härads Rätten å Tingsstället Klockan 12 på dagen.....

(v278501.b1960.s381)

1857 den 9 februari

No 107

På tjenstens vägnar och med åberopande af angivelse utaf Drängen Hans Persson i Snöfveröd, har Krono Läns-
mannen HofRättsCommissarien C M Gädda å Hans Borgenstierna i Sundshult till Tinget utfärdat stämning med
påstående att denna måtte, såsom orden däruti lyda:

"lagligen ansvara etc" **Sund**

Detta mål har blifvit utställt till handläggning å innevarande dag samt uppropas nu; hwarvid i närvaro af Åklagaren,
enskilda personer å ömse sidor infinna sig.

Sdn yttrar sig öfver åtalet genom denna skrift: **Kund**

Härvid är fogad, uti behörigen styrkt afskrift, en handling af denna lydelse: **Rund**

Muntligen hörd förklarar Sdn, att han under brukning af innehaft boställehemmanet 1/12 mantal Grimåsen från fardagen 1854 till samma tid sistlidna år. I öfrigt vill Svaranden icke medgifva åtalet i vidare måtto, än att han till sin ägandes hemmandel i Sundshult från bostället affört dels några få lass wed, dels vid afflyttningen ett mindre parti långhalm, hwarjemte han å boställets skog upphuggit och till iståndsättandet af dess byggnader användt tre tolfter sågtimmer.

För att såsom vitnen i målet höras, äro af Åklagaren kallade och nu tillstädes: Olaus Olsson och Johannes Olsson vid Grimåsen, Pehr Faltin under Ramtveten, Niklas Johansson i Kitteröd, Anders Vivat under Svenungsröd och Pål Johansson i Fjellet under Elseröd. Af dessa lemnar öfriga af Sdn utan jäf, som ej mer vid efterfrågan kan utvisas, utom Olaus Olsson, hvilken Sdn anmäler wara hans motpart, enär Sdn till innevarande Ting å Olaus Olsson utverkat stämning angående skogsåverkan.

Det antecknas att nyssnämnda mål blifvit av HrdRn utsatt att handläggas å morgondagen. Åkl anser, att Svdn's stämning å Olaus Olsson tillkommit endast i afsigt att göra denna jäfvig att i förevarande mål vitna; hwadan Åkl bestrider, det Olaus Olsson må wara derifrån genom densamma hindrad; och upplyser härvid, att Olaus Olsson undföll ifrågavarande ? den 30 i sistlidna Januari månad, hvilken dag Sdn jemväl blifvit delgifven ? i förevarande mål.

HrdRn förklarar härför, med hämtade stöd af 17 Cap. 13 § RB, jemförd med 8 § samma Capitel och Balk, sådan den lyder i Kongl. Kungörelsen den 7 januari 1830, det Olaus Olsson tillstoddes i målet vitna, dock vill HäradsRn wid sakens slut pröfva werkan af hans witnessmål.

Efter avkunnandet af detta beslut, yttrar Sdn att Olaus Olsson är hans uppenbara owän, och då detta förhållande af den sistnämnda bestrids, förklarar Sdn sig vilja med vitnen styrka detsamma.

Sedan HäradsRätten förståndigat, att dess redan meddelade beslut ländar till efterrättelse, aflägga samtliga vitnen ed, om hwars helgd och erinras samt derefter berätta, hwart och ett hörde i frånvaro af de efterföljande:

1. Olaus Olsson: Wintertiden hwarje af de två år Sdn under brukning innehaft boställehemmanet Grimåsen, har vt sett Sdn nästan dagligen med det hästskulptur han äger forsla timmer och wed från den skog som tillhör berörda hemman. Detta wirke fördes af Sdn norrut eller i riktning mot hemmanet Sundshult; och intygar vt att det utgjort åtminstone 20 timmer eller sågstockar samt tio lass wed.

Någon dag under loppet af wintern 1855 hade Sdn af åtskilliga bland grannarna beredt sig så kallad Körehjelp. Med deras samt Sdns egna, eller tillsammans sju hästar, forslades sålunda i en resa från boställeskogen timmerstockar hwilka till ett antal af tre lassades efter tre af hästarna och efter de öfriga två.

Wt vet äfven, att Sdn, då han afflyttade från boställehemmanet, förde med sig ett lass halm, liksom han dessförinnan från hemmanet lemnat ett lass dylikt foder till sin wäg som är ? å annat ställe. Dessutom har Sdn, då han från bostället forslat björkved, städse haft med sig foder i säckar.

I anledning af witnessmålet yttrar Sdn, att, vid det tillfälle då han af grannarna biträddes med forsling af rimmer, endast två stockar befunnits å hvarje lass, och utgjorde detta wirke en del af det som används vid iståndsättande af boställets åbyggnader.

I öfrigt anser Sdn sig warit oförhindrad att, vad avser till stad och strand, för eget behof från hemmanet ? föra foder.

2. Johannes Olsson: Witnet war bland dem som lemnade Sdn omförmälde biträde, och utgjorde, på sätt första wt. uppgifvit, sammanlagda antalet af hästar sju, och hwilka från boställeskogen uti en resa forslade timmer, hwarvid å en eller två slädar befunnos tre, men å de öfriga två stockar. Detta wirke fördes ned till Södra Bullaresjön samt upplades vid det så kallade Pållandslandet, beläget söder om hemmanet Sundshult.

Under färden war fråga om wilket forslande till Sundshult, der Sdn äger andel och hwarest är inrättad legosåg, men detta afböjdes af Sdn.

Wt intygar dessutom, att Sdn, under den tid han brukat hemmanet Grimåsen, fört från boställeskogen en myckenhet såg- och långtimmer, utgörande, såsom wt med visshet kan bestämma, åtminstone tre tolfte och har wt jemväl sett Sdn forsla från hemmanet tre till fyra lass wed.

Någon kortare tid innan Sdn afflyttade från hemmanet iakttog witnet, att hans söner de lassade samt förde från stället ett lass, som utgjordes till en del af wårsåde- och till en del af långhalm, hvilken sedan lades öfver den andra. Wid afflyttningen förde Sdn likaledes med sig ett mindre lass foder; och wet wt derjemte, att Sdn, wid de tillfällen då han från boställehemmanet hämtat den aftröskade säden, äfven medhaft foder i säckar, likasom hö blifvit buret därifrån. Sdn yttrar, att det af wt förut omförmälde lass med foder afsåges uti det erkännande som omfattas i Sdn här ofvan intagen skrift.

3. Peter Faltin: Wintertiden år 1855 fällde wt, som dertill ? af Sdn, uti boställeskogen tolf granträn, alla af den storlek, att de utgjorde ? till två sågblockar. Af dessa två nedsjönk det ena uti en myr eller mosse samt blef qvarliggande, men de öfriga fördes utom skogen, ? vid det tillfället då körhjelp af grannarna utgjordes. Wid något tillfälle såg äfven wt två stockar wara upplagda vid hemmanet, och då wt anmärkte, att dessa woro ansefliga, förklarade Sdn, att de woro efter trän, som blifvit å boställeskogen af andra personer olofligen afverkade. Om så werkliga skett wet likväl icke wt.

Derförutan har wt wid flera tillfällen set Sdn forsla från ifrågavarande skog timmerstockar, som blifvit af honom sjelf fällda, äfvensom wt två eller tre gånger å hemmanet Lifveröds område anträffat Sdn, då denne på släde medfört bränsle af ringa värde.

Slutligen förmäler wt sig hafva någon gång warseblifvit, det Sdns söner burit från boställehemmanet två eller tre säckar fyllda med höfoder.

4. Niklas Johansson: Wt åsåg när åtskilliga ? granar woro honom behjelpig att från boställeskogen forsla timmer; och utgjorde antalet at hästar sex till sju; men wt kan ej uppgifva antalet af de stockar, som lossades efter hwarje häst. Oberäknat detta har Sdn äfven, såsom wt iakttagit, från hemmanet fört timmer och wed som wt uppgifver till minst en tolf af förra och sex lass af de sednare. Äfvenledes wt witna, att Sdn hämtat från hemmanet ett lass foder.

Wt intygar deremot, att Sdn fört dit några bräder, med hvilka boningshuset till en del bekläddes.

Sdn intalar, att det af wt omförmälda foderlass tillhört Olaus Olsson i Elgeland; i anledning hwaraf wt förklarar, att det derom tillhöriga foder fördes från bostället under loppet af sistlidet år, men det lass, hwarom wt berättat, året förut eller 1855.

5. Anders Vivat: mot slutet af wintern eller närmare våren 1855 såg wt Sdn å boställeskogen upphugga några furuträr; och räknade wt sedermera å detta ställe stubbar efter 24 till 25 nyss fällda dylika trär. De woro alla af den storlek att de utgjorde sågtimmer; dock lemnade under få af dem ämne till två blockar och ? af berörda wirke, såsom witnet wet, åtminstone en del förddt från hemmanet. Dessutom har wt tre särskilda gånger bemärkt, det Sdn deifrån forslat ett lass wed, af hwilka det ena warit af björk. Å ett ställe inom skogen, der densamma likwäl uppgaf, lyda till boställehemmanet Ramtveten, fann wt äfwen en så kallad Kase, eller swedjefälla, wara tillredd; men af hwilken detta skett wet ej wt.

Wt Peter Faltin, som häriför ånyo förkallas och emot sista wt höras, intygar dervid att det af wt omförmälda hygge skett i en helt annan trakt, än den, hwarom det sistnämnda berättat.

Af Sdn uppgifves, att emellan boställehemmanet Ramtveten och Grimåsen icke är bestämd någon delning eller skillnad i skogen. Derjemte förklarar Sdn att den wed, som i wittnesmålet afses blifvit af honom lemnad till församlingens Kyrkoherde för utgörande af de rättigheter denne tillkommer.

6. Pär Johansson: Wt har uppfattat dess utsago i följande skrift: **Lund**

Derom tillförddt, förklarar sig wt icke kunna till något antal uppgifva det från skogen förda timmer.

Wittnesmålen upprepades, erkändes af wittnen som fordra ersättning för inställelse med Tinget, det de alla haft tre mil; och begära witten det mot lösen af det beslut HäradsRätten derom meddelar.

Sednare företräda åter witten Olaus Olsson och Johanna Olsson i Grimåsen samt witsorda såsom tillägg i deras wittnesmål, att Sdn under den tid han brukat förutnämnda boställehemman, wäl fört ut åtskillga bräddor; dock utgjorde antalet af desamma hela tiden beräknadt, icke öfver tre tolfter.

Uppläst och widkänt.

Under yrkande af ansvar å Sdn i men af den nu förebragta bevisning, öfverlemnar Åklagaren för sin del målet till HäradsRns pröfning; hwaremot Sdn deri söker uppskof.

Utslag se nr 207

(v278501.b1970.s383)

Nr 107 Sund

Stämning

Enligt gjord angivelse af drängen Hans Persson från Snöfveröd, kallas och stämmes härmedest Hans Borgenstjerna i Sundshult till näst instundande Winterting med Tanums och Bullarens Härad i Hede den 3:e förstkommande februari samt den dag som efter anslag kommer att utsättas i påståendet "att lagligen ansvara för det han å ? bostället Grimåsen dels föröfvat skogåvärkan och dels låtit från nämnde Boställe bortföra en myckenhet fourage."

Denna kallelse skall med laga ansvar härkommas och med målets upprop till domstolen frånlemnas.

Bullareby den 26 Januari 1857

Å Tjenstens wägnar

CM Gädde

Delgifvet den 30 Jan

(v278501.b1980.s385)

Nr 107 Kund

Till Tanums och Bullarens Härads Rätt!

På grund af Åklagaren Herr Commissarien och KronoLänsman C M Gädda, genom angivelse af drängen Hans Persson från Snöfveröd, den 30 sistlidna januari tillställde stämning, rörande skogåverkan, å militärsbostället 1/12 Grimåsen torde mig tillåtas, upplysa dess rätta förhållande. Denna hemmansdel, är till mig på arrende öfverlåten, af dess nu indelningshafvare, Fouriren E Winterkorn, på tid han som indelning inehar bostället, enligt contract den 20:e Mars 1854. Hwilken rättighet jag öfverlätit till Carl Hansson i Långwall, med förbehåll, att ofvannämde Contract, icke får till annan man öfverlåtas. Emot det förbehåll tillträdde angifvaren drängen Hans Persson, hemmansdelen med förliden fardag, utan söka mig eller, Boställets innehafvarens medgifvande, icke gittställa borgen för dess säkerhet, för hwilken orsak Konungens Befallningshafvande underkastad, densamme utvärkning enligt utslag af den 17:e November förlidet år. För hwilkens hämnande, han tänker af mig åter winna, jag skall wist Rätten till handgå, i hwad jag med fredat samvete widkännas, först som boställets alla inägor såväl till åkergräde som beteshagar är i största wanhäfd, af öfwer wuxen mindre björk och barskog, för hwars afröjande jag till någon liten del under April månad år 1854 afröjde, dels för stängselsämne, dels till bränsle hwartill jag äger såväl Boställsinnehafvaren, som Herr Militäriska Synings Rätten den 5:e Augusti 1854 lof och megifvande att bortröja, och som jag 1854 och 1855 brukade detsamma som utbruk, utom det jag om Sommarstiden nyttjade bete och wintertiden utfordrade fouraget, men somliga tider war derifrån, och, att, jag wintertiden då jag icke war på stället till bränsle hemförde en ringa betydenhet af de öfverflöd skogsdefäkter af björkeris, eller så kallande bränsle, hwilket jag tilltror mig äga för eget behof wara berättigad på sätt Boställets förordningen Uttryckligen föreskrifver "der sådan skog ligger till hinder för gräswall, äger dess innehafvare dess öfverflöd till saks afwända".

Sågtimmer har jag låtit hugga genom Petter Wallentin 2 tolfter och sjelf en Tolft och detsamma forslat till Sundshults såg att skäras i brädor, och desamma till bostället att betäcka de brister, enligt syningsinstrument af den 5:e Augusti 1854 som nu är fullgjort och af Synings Rätten godkänd.

Det yrkade fouraget, wet jag icke till någon del blifvit afförd. Utom wid något tillfälle med afflyttningen, en ringa del långhalm, hwilket jag icke kunde utfordra på stället, och som jag tilltror mig äga rätt att afföra. Jag har således erkänt hwad jag känner, ? någon genom öfwerbevisning, att jag från bostället sålt timmerskog eller fourage för skillings värde, så underkastar jag mig hwad lag föreskrifwer, jag anhåller att mitt ordförande måtte till protokoll upptagas. Sundshult den 7:e februari 1857

H Borgenstjerna

(v278501.b1990.s387)

Nr 107 Rund

År 1854 den 5:e Augusti förrättades af Undertecknad Capetan och Compagnie Chef C von Rosén med nämndemannen Johan Nilsson i Ulseröd och Axel Jonsson i Swenungseröd och som protokollförare mönsterskrifvaren Regements Commissarien O. Bårström, i följd af wederbörlig Ordres, Ekonomisk besiktning uppå 3dje Underofficers Bostället Ramtveten 2/3 och Grimåsen 1/12 dels mantal Krono med Bullärens Compagnie af No 17 Kongl Bohus Läns Regemente, Beläget i Bullärens Härad och Moo Socken, dessa boställen innehafvas på lön af Fouriren C. Winterkorn som med besiktningen icke sjelf warder, men dess antagne arrendatorer Christian Andersson i Ramtveten och Hans Borgenstjerna i Grimåsen woro i dess ställe, dermed närvarande.

Grimåsen

Brister wärderas

No 1 manhus klädslen a 3ne wäggar bör anrättas
af nya och gamla dugliga brädor för kostnad af25 -.-
Beslag jemte karmbrädor och mind skidor i
ordning ställes för10 -.-
2ne nya stockar inhugges under fönstren2 -.-
uti 4 fönsterlofter, böra nya karmar och bågar
göras, samt 17 st nya rutor insättas10 -.-
Stenfoten pinas och rappas för2 -.-
2ne nya bräder inlägges i köksgolfvet32
nr2 sädes och mjölbod nyttjas på manhusets
loft som bör iståndsättas och förses med bingar för5.-
Huset anstrykas med rödfärg.....8.-
no3 himlighus i godt stånd
4 Källare rappas, samt förses med ny dörr och lås.....4.-
5 Fähus klädslen a gaflarne bättras för2.-
6 Stall och -
7 loge med lada under ett tak är i
godt stånd, endast ena skyggen blifwer antäckt för2.-
Gårdsgårdarne hafva brister som kunna iståndsättas för 6.32

49.32 -

Summa Grimåsen 77.16

Kålhage och Humlegård finnas icke

Åker och äng i hjälpeligt bruk

Boställets åbyggnader äro icke försäkrade i Länets brandstodsbolag, hwarföre arrendatorn Hans Borgenstjerna som efter Contract är skyldig answara för bostället wård å "alle" tillsades sådant genast wärkställas. Så ware befunnet och mer icke att anteckna betygas som äfwen på Ekonomiska Besigtningen förrättnings wägnar

O Bårström

Widdermeras af

Axel Olsson i Elgeland

Andreas Eriksson

Sundshult

(v278501.b3320.s647)

1857 den 12 Maj

No 207

Uti målet, antecknad under No 107 här äfwen afsäges detta

Utslag

Enligt Swarandens begäran uppskjutes målet; och skall detsamma åter förekomma å nästa Ting och Sjette rättegångsdagen, då det åligger Sdn att infinna sig, wid påföljd att eljest warda på egen bekostnad med tjenliga medel till Rätten hämtas.

Härads Rätten anser jämväl nödgat att witnen Olaus Olsson och Johannes Olsson wid Grimåsen, Peter Faltin under Ramtveten och Niklas Johansson i Kitteröd warda ånyo hörda: Börande därför Åklagaren hafwa dem till sagda rättegångsdag inkallat

(v278501.b3700.s721)

År 1857 den 13 Maj förrättades för handläggning af det mål här nedan omförmäles, Urtima Ting

å Tingsstället Hede af undertecknad
t f Domhafvande i orten, dervid biträdd
af följande Bullarens härads
Nämndemän:
Hans Persson i Sögård
Anders Andersson d.y. I Sör Nafverstad
Anders Jönsson i Fredsland
Olaus Jonsson i Svenungeröd
Anders Christensson i Esplundne
Axel Olsson i Öster Elgeland
Per Nilsson Lindgren i Westeröd

(Urtima Tinget utlystes och tingsfrid
påbjöds)

Uti skrifvelse som den 27 i sistlidna April månad Härads Rättens Ordförande tillhandakommit, har KronoLänsman-
nen, HofrättsCommissareine, CM Gädda anmält, hurusom hemmvarande sonen Anders Hansson Borgenstjerna i
Sundshult, natten till den 25 i samma månad å vägen till hans hemvist funnits ihjälslagen; samt att Drängen Hans
Persson från Sundshult, såsom misstänkt att hafva bemälda Borgenstierna afdagatagit, blifvit inmanad uti härvarande
härads hakte; och har HofRättsCommissareien Gädda anhållit, att rannsaking rörande det sålunda föröfvade brott
måtte warda företagen.

Ordföranden har till en sådan rannsaking utsatt denna dag samt derom underrätta HofRättsCommissarie Gädda,
med anmodan att dertill kalla Målsäganden samt öfriga hwilka borde i målet höras.

I närvaro af bemälda Åklagare företages nu detta mål, hwarvid tilltalade Hans Persson inställes från häradshäktet; och har i egenskap av Målsägande sig infunnit aflidne Anders Hansson Borgenstiernas fader, hemmansägaren Hans Borgenstierna i Sundshult.

Den sistnämnda förmåler, att aftonen den 24 i nästlidna månad, klockan omkring 11, en främmande person inställt sig uti målsägandens bostad samt underrättat honom, det sonen Anders Hansson Borgenstierna fanns liggande illa slagen på något afstånd från bostaden.

Åtföljd av bemäld person, begaf sig därför målsäganden till stället, der sonen anträffades, hvarefter han af målsäganden fördes hem. Anders Hansson Borgenstierna, fastän sanslös, wisade då ännu tecken till lif, hvilka likväl efter en halftimmes förlopp upphörde.

Åklagaren inlemnar följande handlingar:

1 följande: Litt **Ax**

2 Wederbörande Läkares besigningsprotokoll och två grundade embetsbevis, af denna lydelse: **Sax**

2 Prestbevis angående den tilltalade; så lydande: **Wax**

I anledning af hwad som uti undersökningsprotokollet förekomma derom, att den tilltalade och målsäganden hade oafgjorda rättgångar, antecknas, att den tilltalade angifvit målsäganden för skogsåverkan å ? boställehemmanet 1/12 mantal Grimåsen äfwensom ? bortförande derifrån, under den till hemmanet warit af målsäganden under arrende innehafvet; och har, på grund af berörda angivelse, mål blifvit vid sistlidna Allmänna Winter Ting anhängiggjort, men till nästa Ting uppskjutits, på sätt Domboken under No 107 utvisar.

Widare upplyses och vitsordas af ? parterna likasom Åklagaren, att sedan Målsäganden öfverlätit sin arrenderätt till boställehemmanet Grimåsen å Carl Hansson från Långewall af Swarteborgs socken, samt ??? äfven lemnat arrenderätten till den tilltalade, hvilken den 25 Mars sistlidna år tillträdte hemmansroten. Så kan Målsäganden på grund af de emellan honom och bemälda Carl Hansson upprättade afhandling enligt hwilken den sistnämnda icke ägt att hemmansroten till annan person upplåta, så förfogat, att den tilltalade blifvit, jemlikt beslut af Kungl Befallningshafvare dömt, den 17 Januari innevarande år från hemmanderoten wräkt.

Den tilltalade uppgifver nu, såsom tillägg rörande sina lefnadsförhållanden, att han efter sistnämnda tid haft bostad, emot lega, hos hemmanägaren Hans Gunnesson i Sundshult och dennes hustru Ingeborg Persdotter.

I öfrigt upplyses, att söder om det wattendrag som bernämns Sundshultselfven och hwilket, med lopp från öster till wester, utfaller i Södra Bullaresjön, är belägen sistnämnda makars bostad, på ett afstånd af närmare 1/16 mil från wattendraget.

Längre i söder eller sydost, med lika eller något mindre afstånd från sistnämnda ställe, befinns målsägandens hemvist. Från Hans Gunnarssons bostad leder emot öster en byawäg till hemmanet Lifveröd, och följer densamma under wandring eller färd till målsägandens hem, något stycke, intill dess en sidowäg i riktning mera emot söder afwiker och det framleder; och bildar sålunda vägen mot Hans Gunnarsson och målsäganden, bildande vinkel hwarigenom densamma äfven något förlänges.

Hörd öfver angifvelsen, erkänner den tilltalade fritt och otvunget, att sedan han på sätt uti undersökningsprotokollet omförmåles, vid Hans Gunnarssons bostad skiljt sig från sitt sellskap; så hade den tilltalade, i det han tagit vägen markledes, genskjutit Anders Hansson Borgenstjerna, som wandrade fram den wanliga vägen, och sålunda upphunnit denne ett kortare stycke från fadrens bostad. Den tilltalade, som war ? af ? och ? i anledning af de oförrätter och den skada han af målsäganden lidit, hade härmed fattat det beslut att till hämnd slå Anders Hansson Borgenstjerna, hwilken han förmodade sig anträffa ensam. Den tilltalade uppnådde allmänna vägen något före Anders Hansson Borgenstjerna och kom sålunda denna till mötes. Anders Hansson Borgenstjerna drog sig dervid något tillbaka, men wände sig snart åter mot den tilltalade, och denne, som under vägen tagit till sig en gärdsgårdsstör, omkring 1 ¼ aln lång, tillfogade då med densamma Anders Hansson Borgenstjerna ett slag öfwer hjässan, så att han uppgifvande ett ? genast föll till marken. Den tilltalade, som war i den förmodan, att Anders Hansson Borgenstjerna skulle åter uppstå, widrörde sedermera med stören, eller trefvade å Anders Hansson Borgenstjernas lår och ben, men enär denne förblef orörlig begaf sig den tilltalade sedan han kastat ifrån sig tillhygget, åter till sin bostad och erfor han först påföljande morgon, att Anders Hansson Borgenstjerna wore död, hwilket han ditills icke insett, eller förmodat.

Uppå framställda frågor tillägger den tilltalade, att wid tillfället skymning men icke fullt mörker inbrutit, äfwensom han widhåller att icke hafva tilldelat den aflidne mera än ett slag å hufvudet.

Den tilltalade har afgifvit denna bekännelse tydligt och bestämdt samt under wisad djup och alfwarlig ånger. Han vill icke påstå annat, än att han under gerningens utöfvande ägt full sinnes? men han förklarar fortfarande, att han dervid icke haft för afsikt skada Anders Hansson Borgenstjerna till lifvet.

För att såsom witnen i målet höras, och af Åkl inkallade och nu tillstädes: Mjölaren Johan Hansson, Hans Gunnarsson, dennes hustru Ingeborg Persdotter och son, Axel Hansson, Jon Gunnarsson samt August Olsson, alla i Sundshult, Magnus Andersson i Ekemoen under Halmstad, Isak Blom under Lifveröd, Anders Olsson under Björnåsen samt skomakaren Hans Clemensson i Tingvall. De lemnas af enskildas parter utan jäf, som ej eller med efterfrågan kan utrönas (?), och de aftogos därför ed, om hwars helgd de witnen erinras samt derefter berätta, hwart och ett hörda i frånvaro af de efterföljande:

1. Johan Hansson: Dagen efter det nu åtalade dråp skett, kallades wt genom bud till målsägande Anders Hansson

Borgenstjerna och tillkännagaf denne för wt sin önskan att samtala med tilltalade Hans Persson enär målsäganden för dråpet misstänkte denne. Wt och flera andra begåfwo sig därför till den tilltalade samt anmodade honom att infinna sig hos målsäganden, hwilket och af honom skedde. Wt åtföljde icke den tilltalade dit, men under samtalet med denne, fann wt honom sitt skick och utseende märkbart förändrad.

Under wandringen till målsägandens bostad ledde witnets wäg förbi det ställe der Ander Hansson Borgenstjerna, såsom för wt, uppgifvits blifvit afdagatagen. Der woro då ännu qvarliggande en mössa och en fiskehåf, hwilken sedan wt igenkände såsom den aflidne tillhörig; äfwensom å marken befunnes blod och uppkastningar. Platsen är jemn och gräsbevuxen samt alldeles fri från stenar eller andra föremål, mot hwilka den aflidne kunnat, wid fallet, stöta sig. Wt war äfven tillstädes vid den andra sökning som längre fram på dagen af Åkl å stället företogs, och igenkänna wt ett par stöflar, som Åkl nu framhafwer, såsom desamma, hwilka wid undersökningstillfället påhades af den tilltalade, men uppå Åklagarens framställande afdrogos honom. Från wt Hans Gunnarssons bostad, eller närheten däraf, ledde intill det ställe, der dråpet skulle skett, spår efter en springande person fram och åter; och befunnos wid skedd undersökning, ifrågawarande stöflar noga passa in med spåren, hwarunder desto tydligare kunde skömjas att spåren blifvit trampade med berörda stöflar, som de sednares botten woro bättrade med pålagda stycken, hwilka i marken kunnat märkas.

Wt tillägger, att enär marken nästföretgången natt något tillfrusit war wt äfwen i stånd urskilja, att spåren under samma dygn uppkommit. Den mark der de framledde består af dels odlad åker dels gräswall; och woro i den förra spåren fullt tydliga, äfwensom de uti den sednare kunde här och der upptäckas. Från det ena åkerstycket till det andra öfwerensstämde äfwen spåren i dess ritkning.

Den tilltalade erkänna, att de förewisade stöflar äro honom tillgängliga samt warit af honom begagnade då dråpet skedde.

2. Hans Gunnarsson: Den tilltalade, som för lega haft bostad och kosthåll hos wt, begaf sig i sällskap med wt:s söner den 24 nästlidna April vid den tid solen nedgick, att uti den så kallade Sundshultselfven fiska slom, hwilket wanligen sker aftonstunden. Wt gick under tiden till hwila och såsom wt:s hustru berättat, återkom den tilltalade ensam omkring kl 9. Wt gaf då likwäl ej särdeles akt å den tilltalade; men wt förklarar, att hwarken wt sjelft eller dess husfolk kunde då med den tilltalade förmärka något owanligt.

Vid den undersökning som påföljande dag af Åkl företogs, war wt jemväl tillstädes; och igenkänner wt de nu framme befintliga stöflar såsom dem, hwilka vid tillfället blifvit afdragne den tilltalade. Så widt wt kunde förnimma passade dess äfwen in vid de undersökta spåren å marken; dock gaf wt icke närmare akt, när jemförelsen emellan spåren och stöflarna skedde, derifrån wt äfwen ? genom mängden tillkomna personer.

Under den tid den tilltalade hos wt warit boende, har wt flera gånger hört honom med anledning deraf, att han blifvit genom målsägandens åtgärd wräkt från boställehemmanet Grimåsen, uttrycka wrede och hämndlystnad emot denna och jemväl, ehuru i mindre wrede, emot sonen. Den tilltalade yttrade sålunda, att "han skulle hålla dem framme genom process", samt att de skulle "ha hjuling", hwarmed, enligt folkesmålet, förstås, underkastas handgripligt wåld.

3. Ingeborg Persdotter: lika med sista wt, utom i så måtto att wt icke warit tillstädes vid den af Åklagaren verkställda undersökningen.

Wt tillägger, att då den tilltalade, aftonen den 24 i sistlidna månad, återkom till wt:s och dess mans bostad, wt för honom öppnat husdörren; och frågade dervid wt efter dess söner, dertill den tilltalade svarade, att de woro qvar vid elfven, men att han, som lidit af köld, ensam återvände hem. Den tilltalade förtärde härefter sin aftonmåltid samt gick deruppå till hwila, och kunde wt icke med honom förmerka något från hans wanliga skick eller sinnesstämning afvikande. I anseende till den sena timmen hade likaväl skymning då redan inträdt, så att witnet sattes ur stånd närmare beskåda den tilltalade.

Vid ett föregående tillfälle under den tilltalades wistelse i wt och dess mans hus, hörde wt den tilltalade yttra sig, såsom såsom orden föllo: " det wore godt jag ej gjorde mig olycklig för de uslingarna". Den tilltalade namngaf likwel icke denna gång målsäganden och hans son, eller andra personer.

Den tilltalade erkänner sistnämnda två witnens berättelser, utom i så måtto som han förklarar sig ej minnas nysom förmälda yttrande.

4. Axel Hansson: Aftonen den 24 sistlidna April woro wt, den tilltalade och flera andra personer för ? af fiske samlade vid den så kallade Sundshultselfven; men den tilltalade aflägsnade sig från stället före wt, som icke återkom till dess hemwist förr än klockan 11 på natten. Under fisket ?, förnam wt icke af eller afsigt till hämnd emot målsäganden och dennes son; hwarest den tilltalade vid fler tillfällen under den tid han ?? har wt:s föräldrar, låtit undfalla sig dylika yttranden. De woro då föranledda deraf, att den tilltalade genom målsägandens förfogande blifwit wräkt från hemmanet Grimåsen.

Wt war tillstädes vid den af Åklagaren föranledda undersökningen; och iakttog dervid wt, att då den tilltalades tillhöriga, nu framhafvda stöflar noga passade in med spår som ledde emellan wt:s föräldrars bostad skillt det ställe der dråpet uppgafs hafwa skett. Å detta ställe är marken alldeles jemn samt fri från stenar; och befanns ? utgjutits blod till stor mängd.

5. Jan Gunnarsson: Lika med sista wt i sednare delen af dess berättelse.

Wt förmäler derjemte, att den 8 sistlidna April, wt båda enskilda Parterna samt aflidna Anders Hansson Borgenstjerna befunnit sig wid en ? å torpet Torsby under hemmanet Säm. Wt iakttog derwid att den tilltalade bortgick å en annan wäg, än den som wanligen begagnas emellan nämnda torp samt hemmanet Sundshult. Målsäganden

och dennes son sågos äfven, sedan de stället aflägsnat sig, två gånger återwända, och samtidigt med dem eller kort derfetter återkom äfven den tilltalade, hwilket allt sig af wt der formodar, att han emot den förre hyste företaga afsigter. Wid tillfället kom jemväl den tilltalade med målsäganden och hans son i ? ? ännu wt likväl icke uppfattade. I anledning af witesmålet, bestrider den tilltalade att hafwa vid ifrågavarande auktion till? något försåt mot måls-äganden och dennes son. Han förklarar, att anledningen hwarför han återvändt till stället warit den, att den tilltalade af personer som der qvarstannat, kallades att med dem deltaga i förtäring af starka drycker. Då han afvek från den egentliga vägen till sin bostad, skedde detta endast tillfälligtvis.

6. August Olsson: Wt hade ifrågavarande afton deltagit uti det förehafda fisket samt begaf sig efter dess avslutande å hemvägs. Under wandringen påträffade wt på föga afstånd från målsägandens bostad dennes son Anders Hansson Borgenstjerna, hwilken å en slät plan invid vägen funnos liggande utsträckt på ryggen. Wt såg honom icke röra sig; hwaremot han, enligt det uttryck witen begagnar, hördes "murra", eller, såsom ifrån sig rosslande eller snarkande ljud, äfwensom fradga utgick af munnen. Wt sökte uppresa Anders Hansson Borgenstjerna; men förmodade icke ens bringa honom i sittande ställning; och begaf sig derför wt till målsäganden i dennes bostad samt, efter meddelad underrättelse om hwad wt sett, åtföljde denne till stället. Målsäganden tog derefter wård om sonen; hwarefter wt förfogade sig hem.

7. Magnus Andersson: Wt jemte witen Isak Blom och Anders Olsson den den 24 nästlidna April förrättat le- goarbete vid hemmanet Tingvall, beläget i närheten af Sundshult. De begåfw sig emot aftonen å hemväg; och anträffade de vid Sundshultselfven en mängd personer, sysselsatta med fiske. Bland dem war äfven Anders Hansson Borgenstjerna, hwilken likwel, i det han skiljde sig från de öfriga, nära en bro, som leder öfver wattendraget, förenades sig med witen. Under fortsättning af wandringen söderut från wattendraget, tillkom jemväl i de så kallade mSundshultsbackarna tilltalade Hans Persson. Å denne förmärktes icke något owanligt, men då derefter någon bland sällskapet tillsporde den tilltalade om han fått fisk, hördes den tilltalade yttra, såsom ock falla: "ja något, men de rika få intet; dock äter jag med de rika." Den tilltalade utlät sig vidare det han fruktade att blifwa ihjälslagen, men båda dessa yttranden hwarda af de öfriga utan swar. Han wänder sig derför till Anders Hansson Borgenstjerna med den frågan: "ha de fått wita på att jag sålde brännwin i Grimåsen"; och ytterligare " att Borgenstjerna fått reda på, det den tilltalade under stufvugolfvet vid Grimåsen lagt godset såsom fyllnad". Anders Hansson Borgenstjerna lemnade å båda dessa frågor till swar. "att han icke hade med den tilltalade att göra"; och påskyndade han, i tydlig afsigt att undvika den tilltalade, sina steg, så att han snart kom ur sigte. Witen och den tilltalade fortsatte derför gemensamt wandringen intill den sistnämndes bostad, där den tilltalade hastigt skiljer sig från sällskapet, eller, såsom wt:s ord falla, "han blef för farlig att taga afsked af dem, än de af honom".

8. Isak Blom: Lika med sista wt, utom att detta wite förklara sig ej hafwa hört den tilltalade yttra farhågor att blifwa afdagatagen.

Witen tillägger att sedan den tilltalade i närheten af hans bostad tagit afsked at witen, hade de tilltalade någon stund stannat å en höjd, derifrån han skådat omkring sig.

9. Anders Olsson: tillägger, att sedan wt uti den så kallade Sundshultsskogen blifwit efter de två öfriga, hade wt hört ett nödrop, dock förringades ljudet af den omgifvande skogen, så att wt icke kunde närmare urskilja dess beskaffenhet eller personer som uppgaf det. Witen Magnus Andersson och Anders Olsson hafwa jemväl warit tillstädes wid den af Åklagaren verkställda undersökning; och afgifva de, angående de, angående dervid ? iakttagelser, lika utsaga med wt Axel Hansson.

Den tilltalade erkänner witen utsagor utom i så måtto som han förnekar sig hafwa, efter det han skiljt sig från witen, stannat utanför bostaden eller spejat omkring sig.

10. Hans Clemensson: Wt igenkänner de nu framme befintliga stöflar, såsom warande å wt:s verkstad å den tilltalade förfärdigade och sedermera derstädes lagade. Wid den undersökning som af Åklagaren förrättades, hade wt i handen ifrågavarande stöflar samt inpassade dem uti de spår som från den tilltalades bostad ledde till stället der dråpet skulle skett och derifrån åter till bostaden. Wt kan sålunda wid fullkomligaste wisshet bekräfta, att stöflarna noga öfverensstämmer med spåren å stället der dråpet uppgafs hafwa skett, ?, witen, att blod i myckenhet war utgjutet.

Witesmålen, upprepades, erkännes af witen, som fordra ersättning för inställelsen wid Tinget, det de haft Magnus Andersson, Isak Blom och Anders Olsson 3 mil samt alla de öfriga två mil.

Parterna öfverenskomma herefter ömsesidigt målet till HrdRns pröfning; hwarwid Åkl å den tilltalade yrkar laga ansvar för de af honom erkända brott, äfwensom att af hans tillgångar bör gäldas ersättning till witen samt till Läkaren för den å Anders Hansson Borgenstjernas döda kropp verkställda besigtning.

Efter hållen öfverläggning, derunder parterna och öfriga närvarande fått afträda, afsäger HäradsRätten i förevarande mål följande

Utslag

Ehuru protokollet äfwen den af Åklagaren verkställda föregående undersökning i målet föranledde, det den tilltalade skulle vid föröfvandet af det emot honom agifne brott, eller kort dessförinnan, warit af starka drycker öfverlastad; Likväl och som någon bevisning derom icke emot den tilltalade förekommit; warde han i denna del af målet för ansvar frikänd.

Genom den tilltalades egna, frivilligt afgifna bekännelse inför Rätta, witen utsagor samt wederbörande Läkares besigningsprotokoll och ? bevis anser HdsRn wara lagligen fulltygad, att sedan målsäganden Hans Borgenstjerna

i Sundshult har Kungl Befallningshafvare i Länet beredt sig Utslag, enligt hwilken den tilltalade blifwit wräkt från det af honom under arrende innehafda boställehemmanet 1/12 mantal Grimåsen; den tilltalade med anledning deraf fattat hat till Hans Borgenstjerna och dennes hemmavarande son Anders Hansson Borgenstjerna samt uppsåt att å den hämnas; att den tilltalade aftonen den 24 i sistlidna April månad, kommit i sällskap med den sistnämnde samt andra personer och med dem framvandrat å den väg som leder till den tilltalade samt vidare till Anders Hansson Borgenstjernas bostad; hwarvid den sednare, efter uppkommen ordvexling med den tilltalade, skjilt sig från denne och de öfriga samt ensam fortsatt sin wndring: att den tilltalade efter det han uppnått sin bostad och der blifwit af honom åtföljande personer lemnad, begifvit sig markledes i korrtare ritkning samt sålunda upphunnit Anders Hansson Borgenstjerna, som framgått å vanliga vägen till hans hemvist; att då den tilltalade, hwars afsigt varit att skada göra, sålunda i enrum med Anders Hansson Borgenstjerna sammanträffat, der tilltalade med tillhygge af en omkring 1 ¼ aln lång gärdsgårdsstör, hwilken han under vägen tagit till sig, tillfogat Anders Hansson Borgenstjerna ett så svårt slag öfver hjessan, att denne genast störtat till marken; hwarefter den tilltalade, utan att hafwa utöfwat vidare våld, åter begifvit sig hem; samt att, enligt wederbörande Läkares protokoll och embetsbevis utgifver efter besigtning å Anders Hansson Borgenstjernas döda kropp, å främre delen af hufvudskålen en renna af större omfång, äfvensom inom hjernan utgjutning af blod; på grund hwaraf samt öfriga iakttagelser vid besigtningen, Läkaren intygat att det å hufvudet utöfvade våld förorsakat förlamning af hjernan, hwaraf döden blifwit en följd; Och har den tilltalade, som i öfrigt erkänt brottet, undhållit, det han icke vid gerningen haft för uppsåt att afhända Anders Hansson Borgenstjerna lifwet, eller efter densamma ägt insigt, att det af honom skett, hwilket äfven winner något stöd genom hwad witnen Hans Gunnarsson i Sundshult och dennes hustru Ingeborg Persdotter berättat angående den tilltalades beteende närmast efter brottets föröfvande.

Hwad sålunda förekommit innefattar, att efter det uppkommen fråga emellan målsäganden och den tilltalade, rörande den sistnämndes besittning af boställehemmanet 1/12 mantal Grimåsen, blifwit af wederbörande Embetsmyndighet afgjord, den tilltalade med stadgade råd att i anledning deraf hämnas, försåtligen öfverfallit målsägandens son Anders Hansson Borgenstjerna samt med tillhygge tillskyndat denne den skada å hufvudet, hwaraf hans död enligt wederbörande Läkares intyg, varit en ovillkorlig följd, utan att likväl med wisshet eller full sannolikhet kan antagas, det den tilltalade dervid haft för afsigt att Anders Hansson Borgenstjerna lifvet afhända; Och finner Härads Rätten, jemlikt 18 Cap. 7§ Missgerningsbalken, efter dess lydelse i Kungl förordningen den 20 Januari 1779 samt Kongl förordningen den 10 Juni 1841, det skall tilltalades Hans Persson, för det grofva brott honom sålunda till last ligger, mista hufvudet genom halshuggning.

Derjemte stadgar HrdRn att af Hans Perssons efterlemnade tillgångar skall gäldas ersättning ? ? till wederbörande Läkare för besigtning å Anders Hansson Borgenstjernas döda kropp med det belopp som i behörig ordning warda fastställdt, än äfwen till de i målet afhörda witnen, hwilka i enlighet med hvad inom Tingslaget är wanligt, tilläggas Magnus Andersson i Ekemoen under Halmstad, Isak Blom under Lifveröd och Anders Olsson under Björnåsen, hwardera för tre mils tingsväg, Tre Rdr, samt Johan Hansson, Hans Gunnarsson, Ingeborg Persdotter, Axel Hansson, Jan Gunnarsson och August Olsson, alla i Subdshult, äfvensom Hans Clemensson i Tingvall, likaledes för två mils tingsväg, hwardera Twå Rdr, allt banco, eller i händelse Hans Perssons tillgångar dertill ej förslå, kommer ersättningen till Läkaren samt till förutnämnda tre witnen att utgå af allmänna, för slika ändamål anslagna medel. Jemlikt 25 Cap. 5§ Rättegångsbalken, warde dock målet underställt Kongl Majt och Rikes Höglofl Götha HofRätts närmare skärskådande och pröfning, hwilken den sakfällde kommer att afbida uti Länshäktet i Götheborg, dit han skall införpassas.

(Besv hänw: meddelad)

Flere mål wara icke att handlägga. Ultima Tinget aflystes därför.

Som ofvan

På Härads Rättens wägnar

Per Ribbing

Litt Sax

Protokoll hållet den 4 Maj 1857 vid medicolegal besigtning å hemmasonen Anders Hansson Borgenstjerna från Sundshult.

Enligt föregången undersökning hade vid pass klockan 8 e.m. Den 24 April ett nödrop hörts som föranledt den dödes fader Hans Borgenstjerna med flera att undersöka förhållandet; då Anders Hansson slutligen påträffats liggande död med krossat hufvud å vägen till sitt hem ungefär klockan 11 samma afton och syntes detta våld blifwit honom tilldelat genom tillhygge af en stör deraf hans påhafda mössa visade märke och hvaraf han troligen genast ljutit döden.

Yttre besigtning

Buken grön, baksidan utaf ryggen med wanlig dödsrodnad, midt öfver wenstra hjessbenet finns ett sår af omkring 1 ½ tums längd med ojemna kanter för öfrigt intet tecken till yttre våld.

Inre besigtning

Hufvudet: wid beteckningarnas aftagande befunns en blodutgjutning uppöfver hjessan sträckande sig från högra tinningsbenet omkring fem tum med den bredd af omkring tre tum. En dylik under det i yttre beteckningarna funna sånt af 1 ½ tums längd. En annan finnes i hufvudskålen sträckande sig ifrån midten af wenstra hjessbenet midt öfver hjessan, slutande en tum framför högra örat. Stora blodledaren blodfall, en stark utgjutning af blod öfver högra hemisphaeren af stora hjernan. Hjernans kärl starkt blodfyllda, hjernsubstansen likaledes.

Bröscaviteter: lungorna konstanta för genomsnitt med stark blod conjection i synnerhet i de bakre delarna, och bröscaviteterna innehållande vatten. Hjertsäcken innehållande omkring en jumfru vatten, hjerta slappt, hjertkamrarne innehållande litet blod. Lefvern frisk, gallblåsan till två tredjedelar fylld med galla. Magen innehållande rester af födoämnen. Tarmarna fylla dels med gas och dels med faeces. Mjelte och njurar friska, urinblåsan nära fylld med urin. För öfrigt ingenting att anmärka.

Som ofvan

J. A. Drougge Provinsialläkare

C.M. Gädde Kronolänsman i orten

A J Strömvall PastorsAdjunkt

Attest

Af obduktionsprotokollet synes:

- 1) Midt öfver venstra hjessbenet finns ett sår af omkring 1 ½ tums längd med ojemna kanter.
- 2) Wid beteckningarnas aflägsnande befunns en blodutgjutning sträckande sig från högra tinningsbenet uppöfver hjessan omkring fem tum med en bredd af omkring tre tum. En dylik under det i yttre beteckningarna funno sånt af 1 ½ tums längd.
- 3) En renna finnes å hufvudskålen sträckande sig ifrån midten af wenstra hjessbenet, midt öfver hjessan, slutande en tum framför högra örat.
- 4) En stark utgjutning af blod öfver högra hemisphaeren at stora hjernan. Hjernans kärl starkt blodfyllda, hjernsubstansen likaledes.
- 5) Stark blodcongcilion i synnerhet i bakre delarna af lungorna.

Af ofvanstående synes, att de starka slag Anders Hansson Borgenstjerna erhållit i hufvudet hafva vållat en förlamning af hjernan, hvaraf döden blifvit en följd, intygas på förut aflagd ? ed så sannt mig Gud hjälpa till lif och själ.

J. A. Drougge Provinsialläkare

Protokoll hållet vid anställd polisundersökning på hemmanet Sundshult den 25:e April 1857

Sedan anmälan ingådt derom att hemmasonen Anders Hansson Borgenstjerna från Sundshult sistl gårdag vid pass kl 11 på aftonen funnits liggande ihjelslagen vid vägen någre hundra alnar från sitt hemvist, inställde sig under-tecknad Kommissarie och KronoLänsman i närvaro af KronoRättaren Andreas Axberg och ett större antal tillkom-men allmoge hos den mördades fader Hans Borgenstjerna för att undersöka förhållandet om tillkomsten af detta grofva brott, derwid inhämtades att Anders Hansson, hvilken blifvit tilldelad åtskillige svårare slag öfver hjessan så att hufvudskålen spruckit sig hwaraf döden ovillkorligen följdt, dagen förut på eftermiddagen varit sysselsatt med fiske i Sundshultselfven och begifvit sig derifrån på väg till hemmet mot aftonen – under gåendet hade han kommit i sällskap med Torparne Magnus Andersson under Halmstad, Isak Blom under Lifveröd och Anders Olsson under Björnåsen och efter det desse en kort stund fortsatt sin väg hade drängen Hans Persson från Sundshult kommit efter och upphunnit dem i de så kallade Sundshultsbackarne, derwid denne, som syntes uppretad och något rörd af starka drycker, sökt gräl med Anders Hansson, förebrående honom bland annat därför att han biträdde sin fader med hwilken Hans Persson har oafgjorda processer att förfölja honom.

Anders Hansson som tillkännagaf fruktan för Hans Persson och genom undvikande svar sökte afböja grälet, begaf sig slutligen från sällskapet för att desto skyndsammare uppnå sitt hemvist, hwarefter Hans Persson framgick på gården till sin bostad hos bonden Hans Gunnarsson i Sundshult, där förbemälte Torpare, hvilka fortsatte gåendet till sina hem utan att ana några förhandenvarande ondskefull afsikt varseblef Hans Persson stående på en höjd seende sig omkring liksom väntande på att de skulle komma honom utan sikte, derefter och sedan desse kommit ett stycke väg upp uti skogen till hemmanet Sundshult, och efter det så lång tid förflutit som ungefär kunde åtgå för en karl att från Hans Gunnarssons bostad springande genskjuta Anders Hansson, hade de hört ett starkt nödrop från det håll der denne sedermera funnits liggande döder.

När vid detta förhållande anställd närmare undersökning utränker, att nya fotspår satta af en springande karl unge-fär vid den omnämnda tiden stod i den upplöjda åkerjorden och lösare marken från Hans Perssons hemvist till stället der mordet skett och ungefär samma väg åter, och vid desse spårs jämförande med dennes påhafda stöflar öfverens-stämde likheten så fullkomligt att det af alla som var närvarande med bestämdhet antog det spåren af mördaren var satta med förutnämnda stöflar dend Hans Persson erkände sig äfven hafva nyttjat föregående dagen och hvilka nu tillvaratogs.